

**O'zbekistonda qayta tiklanadigan energiya manbaalarini rivojlantirish va
Saudiya Arabistoni AKWA PAVAR kompaniyasining O'zbekistonda
qurayotgan shamol parraklari**

**The development of renewable energy sources in Uzbekistan and the wind
turbines being built in Uzbekistan by the Saudi Arabian AKWA PAVAR
campaign.**

Qarshi xalqaro universiteti

Iqtisodiyot va muhandislik kafedrası

o'qıtuvchısı **Tog'ayeva Gulixon**

Zafar qızı

Qarshi xalqaro universiteti

Iqtisodiyot va muhandislik kafedrası

talabası Azimjonov Islomjon Azimjon o'g'lı

Annotatsiya. O'zbekistonning energetika sektori so'nggi yillarda jadal rivojlanib, qayta tiklanadigan energiya manbalariga sarmoya kiritish borasida sezilarli yutuqlarga erishmoqda. Ayniqsa, qayta tiklanadigan energiya manbalarini rivojlantirish mamlakatning energetika xavfsizligini ta'minlash, atrof-muhitni himoya qilish va iqtisodiy barqarorlikni oshirishda muhim omilga aylanmoqda. Shunday qilib, qayta tiklanadigan energiyaning bir nechta shakllari, jumladan, shamol energiyasi, O'zbekistonning energetika siyosatida alohida ahamiyat kasb etmoqda. Xususan, Saudiya Arabistonining Akwa Pavar kompaniyasi tomonidan O'zbekistonda qurilayotgan shamol elektr stansiyasi loyihasi ushbu jarayonda muhim o'rin tutadi. Ushbu maqolada, O'zbekistonning qayta tiklanadigan energiya manbalarini rivojlantirishning hozirgi holati, Saudiya Arabistonining Akwa Pavar kompaniyasining O'zbekistonda qurayotgan shamol parraklari loyihasi va ularning energetika sohasiga ta' siri haqida batafsil tahlil qilamiz.

Abstract. In recent years, Uzbekistan's energy sector has been developing rapidly, achieving significant progress in investing in renewable energy sources. In particular, the development of renewable energy sources has become a crucial factor

in ensuring the country's energy security, protecting the environment, and enhancing economic stability. As a result, several forms of renewable energy, including wind energy, are gaining special importance in Uzbekistan's energy policy. Specifically, the wind power plant project being built in Uzbekistan by Saudi Arabia's Akwa Pavar company plays a vital role in this process. This article will provide a detailed analysis of the current state of renewable energy development in Uzbekistan, the wind turbine project being implemented by Saudi Arabia's Akwa Pavar company, and their impact on the energy sector.

Абстрактный. В последние годы энергетический сектор Узбекистана развивается стремительно, достигая значительных успехов в инвестициях в возобновляемые источники энергии. Особенно развитие возобновляемых источников энергии становится важным фактором для обеспечения энергетической безопасности страны, охраны окружающей среды и повышения экономической стабильности. В связи с этим несколько видов возобновляемой энергии, включая ветровую энергетику, приобретают особое значение в энергетической политике Узбекистана. Конкретно проект ветровой электростанции, строящийся в Узбекистане компанией Akwa Pavar из Саудовской Аравии, играет важную роль в этом процессе. В этой статье будет подробно рассмотрено текущее состояние развития возобновляемых источников энергии в Узбекистане, проект строительства ветряных турбин компанией Akwa Pavar и их влияние на энергетический сектор.

Prezident qarori bilan Qoraqalpog'iston Respublikasining Qo'ng'iro't tumanidan Saudiyeo Arapistonning AKWA PAVAR kompaniyasi tomonidan har birining quvvati 500 MVT bo'lgan 3 ta shamol elektr stansiyasi hamda quvvati 100 MVT bo'lgan 3 ta elektr energiyasini saqlash tizimini hamda havo elektr uzatish tarmog'ini barpo etish bo'yicha loyiha ma'qullandi. Investor ushbu loyihalar doirasida resklarni o'z bo'yniga olgan holda qariyb 2 milliard dollarlik sarmoya yo'naltiriladi. Saudiyo – arapistonning AKWA PAVAR kompaniyasi tomonidan Qoraqalpog'iston Respublikasining Qo'ng'iro't tumanida har birining quvvati 500 MVT bo'lgan jami 3 ta shamol elektr

stansiyasini quvvati 100 MVT elektr energiyasini saqlash tizimlarini quvvati 500 KVT bo'lgan 1 ta potstansiya hamda havo elektr uzatish tarmoqlarini qurish investetsiya loyihasi doirasida O'zbekiston Respublikasida AKWA PAVAR Kungrat wint 1, AKWA PAVAR Kungrat wint 2, AKWA PAVAR Kungrat wint 3. MCHJ shakldagi xorijiy korxonalar ta'sis etilgan. Bu loyihalar doirasida har bir stansiya 1 800 ming KVTsoat elektr energiyasini ishlab chiqaradi va 545 million kub gaz tejashga erishiladi.

2023-yil 6-yanvarda investetsiya shartnomalari imzolangan. Shartnomaga muvofik investor dastlabki baholash bo'yicha ikkita 667 million dollar miqdorda hamda 1067 million dollar miqdordagi jami uchta xorijiy investitsiyalarni to'g'ridan – to'ri jalb etadi.

O'zbekistonda qayta tiklanadigan energiya manbalarining rivojlanishi

O'zbekistonning qayta tiklanadigan energiya manbalariga bo'lgan qiziqishi so'nggi yillarda ortdi. Mamlakatda quyosh, shamol, geotermal va biomassa kabi energiya manbalaridan foydalanish imkoniyatlari kengaytirilmoqda. O'zbekistonning geografik joylashuvi quyosh va shamol energiyasini ishlab chiqarish uchun ajoyib imkoniyatlarni yaratadi. Ayniqsa, quyosh nurlanishining yuqori darajasi va shamol tezligi ba'zi hududlarda qayta tiklanadigan energiya manbalarini samarali ishlatish imkoniyatlarini kengaytiradi. O'zbekiston hukumati, 2030-yilga qadar qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanishni jiddiy ravishda oshirishga qaror qildi. Bu strategiya orqali mamlakat nafaqat energiya xavfsizligini ta'minlash, balki global isish muammosiga qarshi kurashishda ham faol ishtirok etishga intilmoqda.

Saudiya Arabistonining Akwa Pavar kompaniyasining loyihasi

Akwa Pavar - Saudiya Arabistoniga qarashli yirik energiya kompaniyalaridan biri bo'lib, qayta tiklanadigan energiya manbalarini rivojlantirish bo'yicha ko'plab xalqaro loyihalarda ishtirok etgan. Kompaniya o'z faoliyatini Asiya va Afrika bo'ylab kengaytirish maqsadida, O'zbekistonda ham shamol energiyasini ishlab chiqarishga sarmoya kiritishni boshladi.

2020-yilda, Akwa Pavar O'zbekistonda Qoraqalpog'iston Respublikasida yirik shamol elektr stansiyasini qurish bo'yicha loyiha boshladi. Ushbu loyihaning quvvati 1 gigavatt (GW) ni tashkil etadi va u O'zbekistonning qayta tiklanadigan energiya ishlab chiqarish salohiyatini oshirishda muhim o'rin tutadi. Shamol parraklarining qurilishi, mamlakatda shamol energiyasi sohasida ilg'or texnologiyalarni joriy etishga yordam beradi.

Loyihaning texnologik va iqtisodiy samarasi

Shamol elektr stansiyasining qurilishida zamonaviy texnologiyalar, jumladan, yuqori samaradorlikka ega shamol turbinalari va energiya saqlash tizimlari ishlatiladi. Bular, yuqori samarali energiya ishlab chiqarish va saqlash imkoniyatlarini yaratadi. Ushbu texnologiyalar yordamida ishlab chiqarilgan elektr energiyasi O'zbekistonning energetika tizimiga qo'shimcha quvvat manbai bo'lib xizmat qiladi. Loyihaning iqtisodiy samarasi ham katta bo'ladi. O'zbekistonning energiya ishlab chiqarish imkoniyatlarini kengaytirish, importga bo'lgan qaramlikni kamaytirishga, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Shuningdek, loyiha yangi ish o'rinlarini yaratish, texnik va ilmiy salohiyatni rivojlantirishga yordam beradi. Akwa Pavar kompaniyasining bu loyihasi O'zbekistonning qayta tiklanadigan energiya bozorida xalqaro sarmoyalarni jalb qilishga xizmat qiladi. Bu, O'zbekistonning energetika sohasidagi investitsiya salohiyatini oshirish va yangi texnologiyalarni joriy etishda katta hissa qo'shadi.

Ekologik va ijtimoiy ta'sir

Shamol energiyasi an'anaviy energiya manbalariga nisbatan ekologik jihatdan xavfsizdir. U karbonat gazlarini chiqarishni kamaytiradi va atrof-muhitni ifloslantirishni oldini oladi. Bu O'zbekistonning global issiqlik o'zgarishiga qarshi kurashish va ekologik barqarorlikni ta'minlashdagi sa'y-harakatlariga muhim hissa qo'shadi. Bundan tashqari, loyiha ijtimoiy ta'sir ko'rsatadi. Qurilish jarayonida yuzlab yangi ish o'rinlari yaratiladi. Bu O'zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir qiladi. Mahalliy aholiga yangi bilim va ko'nikmalarni oshirish imkoniyatlari taqdim etiladi.

Kelajak istiqbollari

Akwa Pavar kompaniyasining O'zbekistonda qurayotgan shamol elektr stansiyasi loyihasi mamlakatning energetika sohasida yangi bosqichga o'tishini anglatadi. Ushbu loyiha nafaqat mamlakatning energetika xavfsizligini ta'minlash, balki global energiya ishlab chiqarish bozoridagi o'z o'rnini mustahkamlashga yordam beradi. Kelajakda, O'zbekistonning qayta tiklanadigan energiya manbalariga sarmoya kiritish bo'yicha yangi loyihalar amalga oshirilishi kutilmoqda. Bunda Saudiya Arabistoni, Xitoy va boshqa davlatlarning kompaniyalari bilan hamkorlikni rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa, O'zbekistonning energetika sohasini yanada mustahkamlash va ekologik jihatdan barqaror rivojlanishini ta'minlashga yordam beradi.

Xulosa

O'zbekistonning qayta tiklanadigan energiya manbalarini rivojlantirish borasidagi sa'y-harakatlari va Saudiya Arabistonining Akwa Pavar kompaniyasi tomonidan amalga oshirilayotgan shamol elektr stansiyasi loyihasi, mamlakatning energetika sohasida barqarorlikni ta'minlashga, iqtisodiy rivojlanishga va ekologik xavfsizlikka katta hissa qo'shmoqda. Bu loyihalar O'zbekistonni energetika sohasida global raqobatbardosh va barqaror davlat sifatida tanitishda muhim rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston 24 yangiliklari
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 6 yanvar farmoni.
3. "2019-2030 yillar davrida O'zbekiston Respublikasining "Yashil" iqtisodiyotga o'tish strategiyasi" to'g'risidagi PQ-4477-son Qarori.